

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Філологічний факультет
Кафедра германської та слов'янської філології**

**Піскунов О. В.,
Роман В. В.**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та
літератури (переклад включно))

Слов'янськ - Дніпро – 2024

УДК 811.111(075.8)

Затверджено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «ДДПУ»
(протокол № 8 від 27. 06. 2024 р.)

Укладачі:

Піскунов О. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ»;

Роман В. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ».

Рецензенти:

Глущенко В. А. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Пампура С. Ю. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Піскунов О. В., Роман В. В. Методичні рекомендації до написання курсових робіт з перекладознавства для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)). Слов'янськ – Дніпро, 2024. 48 с.

Методичні рекомендації визначають основні вимоги до підготовки, написання та оформлення курсових робіт із перекладознавства для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія» за освітньо-професійною програмою «035. Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))». Вони містять рекомендації щодо вибору теми, структури роботи, методів дослідження, оформлення бібліографії та підготовки до захисту. Метою методичних рекомендацій є допомогти здобувачам організувати науковий пошук, удосконалити дослідницькі та перекладацькі навички, а також забезпечити єдині критерії оцінювання курсових робіт.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
1. Мета і завдання курсової роботи	5
2. Організація та порядок виконання курсових робіт	10
2.1. Вибір теми курсової роботи	10
2.2. Складання плану виконання курсової роботи.....	12
2.3. Підбір (пошук) і аналіз джерел та літератури за темою дослідження.	12
2.4.Формування змісту роботи за планом та написання основних розділів курсової роботи	14
2.5. Подання роботи науковому керівникові	15
2.6. Перевірка курсової роботи на унікальність тексту	15
2.7. Підготовка презентації до захисту	15
2.8. Захист курсової роботи	15
3. Вибір та затвердження теми курсової роботи	16
4. Обов'язки та права наукового керівника і виконавця курсової роботи.....	18
5. Правила оформлення курсових робіт	20
5.1. Структура курсової роботи.....	20
5.2. Титульний аркуш, зміст	20
5.3. Вступ.....	22
5.4. Основна частина курсової роботи	23
5.5. Висновки дослідження.....	24
5.6. Список використаних джерел	25
5.7.Додатки.....	27
5.8.Вимоги до оформлення курсової роботи	27
6. Дотримання принципів академічної доброчесності.....	30
7. Захист курсової роботи. Доповідь і презентація	30
8. Рекомендована література	34
Додаток 1. Зразок оформлення титульних аркушів курсової роботи.....	37
Додаток 2. Зразок формулювання окремих фрагментів вступу до курсової роботи	39

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до написання курсових робіт розроблено для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою 035 Філологія Донбаського державного педагогічного університету на підставі Закону України «Про вищу освіту», Статуту Донбаського державного педагогічного університету та *Положення про написання та оформлення курсових робіт у «ДДПУ»* <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/002.pdf>

Курсова робота з перекладознавства є важливим етапом у професійній підготовці здобувачів вищої освіти, оскільки сприяє поглибленню теоретичних знань, розвитку практичних навичок перекладу та вдосконаленню дослідницької компетентності. Цей вид наукової роботи дозволяє не лише опанувати основи перекладознавчих досліджень, але й навчитися аналізувати мовні явища, порівнювати оригінальні тексти з їх перекладами, а також обґрунтовувати власні перекладацькі рішення.

Основною метою написання курсової роботи є систематизація та розширення знань здобувачів освіти з теорії та практики перекладу, а також розвиток вміння критично оцінювати перекладні тексти та застосовувати отримані знання у професійній діяльності. У процесі роботи студенти вчаться самостійно формулювати наукові проблеми, добирати релевантну літературу, проводити аналіз і робити аргументовані висновки.

Ці методичні рекомендації мають на меті допомогти здобувачам вищої освіти правильно організувати процес написання курсової роботи, визначити її структуру, зміст, а також дотримуватися вимог до оформлення наукового тексту.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота – це важливе індивідуальне завдання, яке сприяє розвитку здобувача вищої освіти як фахівця в обраній галузі. Вона є не лише творчим, але й аналітичним процесом, в якому здобувач самостійно вирішує конкретні завдання, пов'язані з об'єктами діяльності майбутнього фахівця. Враховуючи лінгвістичну спрямованість, курсова робота передбачає детальне дослідження актуальних проблем, пов'язаних із мовою, мовленнєвою практикою, культурними аспектами мовного спілкування та іншими напрямками, які розвиваються в рамках навчального курсу.

Завдання, яке здобувач вищої освіти має виконати, включає в себе не лише репродукцію знань, здобутих на лекціях та семінарах, а й творче застосування цих знань для вирішення практичних та теоретичних проблем. Під час виконання курсової роботи здобувач поглиблює свої теоретичні знання, розвиває навички дослідження та самостійного збору і аналізу інформації. Це дозволяє йому набувати практичного досвіду у вирішенні професійних завдань та формувати навички роботи з науковими джерелами.

Особливо важливою складовою курсової роботи є елементи дослідження. Здобувач, виконуючи це завдання, проводить аналіз наукових теорій та підходів, здійснює порівняльний аналіз наукових поглядів і результатів досліджень у межах обраної теми. Такий підхід дозволяє йому розвивати навички критичного мислення, аналізувати і порівнювати різні теоретичні підходи, виявляти нові наукові тренди і збагачувати власний дослідницький досвід.

Курсова робота є результатом інтелектуальної праці здобувача вищої освіти, що базується на здобутих компетентностях у галузі лінгвістики, комунікаційних наук та суміжних дисциплін. Робота проводиться під керівництвом викладача, який надає рекомендації, підтримує здобувача на всіх етапах роботи та здійснює наукове супроводження. Проте здобувач

самостійно приймає рішення щодо вибору теми, методів дослідження, формулювання гіпотез та висновків.

Відтак, курсова робота є важливим етапом формування професійної компетентності здобувача вищої освіти, дозволяючи йому продемонструвати здатність до самостійної роботи, застосування теоретичних знань на практиці, а також розвиток навичок аналізу та творчого підходу до вирішення лінгвістичних проблем.

Метою написання курсової роботи є не лише систематизація та закріплення теоретичних знань, отриманих під час вивчення обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми (ОП), але й їхнє глибоке розуміння та практичне застосування для вирішення конкретних науково-прикладних завдань. Важливою частиною процесу є розвиток вміння аналізувати інформацію, формулювати наукові гіпотези та застосовувати відповідні методи дослідження для досягнення результатів, що мають практичне значення у галузі обраної спеціальності.

Курсова робота виконується здебільшого державною мовою, але в разі необхідності можуть бути надані приклади або цитати мовою оригіналу, що дозволяє зберегти точність і значення мовних елементів у їхньому первісному контексті. Текст курсової роботи має бути чітким, логічно структурованим, точним і послідовним, із детальним обґрунтуванням кожного висновку. Важливо також, щоб робота містила відповідні посилання на джерела, з яких було запозичено теоретичні і практичні матеріали або окремі результати досліджень.

Для забезпечення наукової доброчесності та академічної доброчесності курсової роботи, на кожне використане джерело повинно бути зроблено посилання відповідно до встановлених стандартів оформлення бібліографії. Це є необхідною умовою для дотримання норм цитування та уникнення плагіату.

Здобувач вищої освіти несе безпосередню відповідальність за достовірність наданих відомостей і матеріалів, а також за коректність висновків, сформульованих у курсовій роботі. Виконуючи роботу, здобувач має на меті не лише досягнення навчальних цілей, а й здобуття практичного досвіду, який стане основою для подальшої професійної діяльності та наукового розвитку.

Виконання курсової роботи є важливим етапом навчального процесу та тісно пов'язане з вивченням теоретичних і практичних освітніх компонентів, які складають основу підготовки майбутніх філологів, фахівців з перекладу та перекладачів з англійської мови. Ці компоненти охоплюють широкий спектр лінгвістичних, культурологічних, теоретичних та практичних знань, необхідних для професійної діяльності в галузі філології та перекладу.

Тематика курсових робіт зазвичай визначається відповідно до завдань конкретної лінгвістичної дисципліни, що вивчається, і має бути тісно пов'язана з актуальними теоретичними та практичними потребами спеціальності 035 «Філологія». Це дозволяє здобувачам не лише продемонструвати здобуті знання, а й застосувати їх для вирішення реальних завдань, які виникають у професійній практиці. Теми можуть охоплювати широкий спектр лінгвістичних проблем, таких як перекладознавство, міжкультурна комунікація, порівняльна лінгвістика, лексикологія, синтаксис, фонетика, а також вивчення специфічних аспектів мови і перекладу.

При написанні курсової роботи здобувачі застосовують наукові методи лінгвістичних досліджень, серед яких можуть бути: аналіз, синтез, порівняння, моделювання, корпусний аналіз, а також інші методи, що відповідають специфіці теми. Однак, окрім традиційних лінгвістичних методів, важливим є використання методів досліджень, що базуються на сучасних інформаційних технологіях. Це включає застосування комп'ютерних програм для лінгвістичного аналізу, баз даних, систем автоматичного перекладу, програм для корпусного аналізу мови тощо.

Завдяки цьому підходу, курсові роботи не тільки сприяють розвитку теоретичних знань у галузі лінгвістики, але й дозволяють здобувачам ознайомитись з інноваційними інструментами та методами, що використовуються в сучасних дослідженнях, і можуть бути корисними для їхньої подальшої професійної діяльності у сфері філології та перекладу.

Основними завданнями є:

- 1) розвинути у здобувачів навички проведення наукового дослідження у галузі мовознавства та перекладознавства;
- 2) удосконалити вміння творчої самостійної роботи здобувачів;
- 3) допомогти здобувачам оволодіти загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових лінгвістичних досліджень;
- 4) поглибити загальнофілологічну підготовку майбутніх фахівців.

У курсовій роботі важливо враховувати компетентності та програмні результати навчання, оскільки вони допомагають чітко визначити, які навички й знання здобувач вищої освіти має продемонструвати після виконання роботи.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (СК)

СК 1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

СК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ПРН)

ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовам

ПРН 12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14 Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18 Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

ПРН 19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Основними етапами виконання курсової роботи є:

2.1 Вибір теми курсової роботи. Відповідно до принципів формування індивідуальної освітньої траєкторії, здобувач має право обирати тему курсової роботи та наукового керівника. Це дозволяє здобувачу зосередитись на проблемі, яка є цікавою та актуальною для його професійного розвитку. Тема повинна бути чітко сформульована, обґрунтована та відповідати навчальним цілям.

Вибір, формулювання та обґрунтування теми дослідження є одним із найважливіших етапів у процесі підготовки та написання курсової роботи з перекладу. Цей етап не лише визначає результат дослідження, а й може суттєво вплинути на майбутню професійну діяльність здобувача вищої освіти.

Під час вибору теми основну увагу слід приділяти таким критеріям, як наукова і соціальна значущість, перспективність, наявність достатньої теоретичної бази, можливість проведення емпіричного дослідження та отримання практичних результатів, які можуть мати соціальний ефект. Тема курсової роботи з перекладу повинна відображати наявність певної проблеми або недостатньо досліджених аспектів у галузі перекладознавства, що потребують поглибленого аналізу та наукового пошуку. Для цього здобувачеві необхідно мати ґрунтовні знання у сфері перекладу, а також вміння помічати так звані «білі плями» та суперечності, що існують у сучасній науці.

Формулювання теми має чітко передавати актуальність дослідження. Важливо пам'ятати, що визначення актуальності включає не лише вибір перспективного напрямку дослідження, а й конкретної теми, яка сприятиме заповненню наукових прогалин, відповідатиме практичним потребам перекладацької діяльності та враховуватиме соціальне замовлення.

Процес вибору і формулювання теми значно полегшується завдяки попередньому аналізу наукових статей, авторефератів дисертацій, участі у наукових конференціях тощо. Це дозволяє здобувачеві глибше зрозуміти проблематику сучасного перекладознавства і виокремити теми, що потребують дослідження.

З самого початку роботи важливо мати хоча б попередній план, який у процесі написання курсової роботи з перекладу може зазнати численних змін. Робочий план допомагає структурувати дослідження та визначити основні етапи його виконання. Науковий керівник сприяє складанню цього плану та коригує його за необхідності.

Обов'язки наукового керівника включають підготовку та донесення до здобувача вищої освіти завдань для написання курсової роботи з перекладу, складання календарного графіка виконання дослідження, надання рекомендацій щодо добору наукової літератури, методів дослідження, довідкових і статистичних матеріалів. Крім того, науковий керівник регулярно проводить консультації, обговорює проміжні результати роботи, оцінює зміст написаних розділів та загальну структуру дослідження. Він також ухвалює рішення про готовність курсової роботи до подання на захист.

Таким чином, науковий керівник не лише надає методичну та наукову підтримку, а й здійснює систематичний контроль за ходом виконання роботи, вносить необхідні корективи та допомагає здобувачеві ухвалювати обґрунтовані рішення. У результаті спільної співпраці створюється якісна курсова робота з перекладу, готова до захисту.

2.2. Складання плану виконання курсової роботи. План роботи є важливою частиною організації дослідження. Теми кожного розділу повинні бути рівнозначними за важливістю та відображати логічний хід дослідження. Розділи повинні бути приблизно однакові за кількістю сторінок, а їхні назви чітко відповідати темі курсової роботи, уникати повторів та дублювання інформації. Назви та зміст розділів мають бути сформульовані так, щоб кожен з них вносив новий вклад у загальну логіку роботи.

2.3. Підбір (пошук) і аналіз джерел та літератури за темою дослідження. Ознайомлення з літературними джерелами, опублікованими за темою курсової роботи з перекладознавства, розпочинається одразу після визначення теми дослідження. Цей процес здійснюється відповідно до складеного робочого плану, що дозволяє цілеспрямовано шукати та добирати матеріали за обраною проблематикою. Систематичний підхід до пошуку літератури забезпечує ефективність роботи й сприяє глибшому аналізу наукових даних.

Для отримання бібліографічної інформації існує два основні шляхи: звернення до спеціалізованих інформаційних відділів бібліотек або самостійний пошук через електронні каталоги, бази даних, наукові платформи. Важливо розпочинати пошук із найсвіжіших джерел, поступово заглиблюючись у ретроспективні дослідження за допомогою посилань на інші праці.

У процесі опрацювання знайдених матеріалів доцільно застосовувати методи «швидкого» та «повільного» читання. «Швидке» читання (або читання «по діагоналі») дозволяє здобувачу вищої освіти оперативно оцінити, чи варто детально аналізувати певне джерело. Після первинного ознайомлення з наявними матеріалами варто переходити до «повільного» читання, поступово заглиблюючись у складніші теоретичні питання. Опрацювання рекомендовано розпочинати з підручників та навчальних посібників, потім переходити до наукових статей, спочатку вітчизняних, а далі — перекладних чи оригінальних іноземних праць.

Важливо робити нотатки під час читання, бажано на одному боці аркуша стандартного формату. Це полегшує подальшу систематизацію матеріалу, дозволяючи компонувати його в будь-якому порядку, застосовуючи метод «клею і ножиць». Після цього матеріал необхідно впорядкувати відповідно до робочого плану, видаляючи дублікати або малозначущі дані. На етапі систематизації важливо з'ясувати, чи достатньо зібраної інформації для повноцінного обґрунтування наукового дослідження.

Вивчаючи літературні джерела, слід не лише накопичувати факти, але й критично осмислювати отриману інформацію. Цей аналітичний процес має супроводжувати всю роботу над темою, адже для дослідження важливі не всі дані, а лише ті, що безпосередньо стосуються теми й становлять наукову цінність.

Основу літературної бази курсової роботи складають підручники, навчальні посібники, монографії, наукові статті тощо. Перевагу варто

надавати підручникам та посібникам, виданим під грифом Міністерства освіти і науки, у найновіших редакціях, оскільки саме вони створюють основу для подальшого дослідження. Наукові статті, особливо теоретичні праці в фахових журналах, є важливим джерелом актуальних даних, аналітичних висновків, емпіричних фактів і порівнянь.

Монографії — наукові видання, що глибоко досліджують конкретні проблеми або теми — мають велике значення, особливо для тих курсових робіт, що передбачають ґрунтовний аналіз. Доцільно також звертатися до наукових збірників матеріалів конференцій, збірників досліджень навчальних закладів або наукових товариств, які розглядають ключові наукові проблеми.

Особливе місце серед методів роботи з джерелами посідає цитування. Правильно вплетені у текст роботи цитати є важливою частиною дослідження, оскільки дозволяють достовірно передати позицію авторів першоджерел. Цитати слугують основою для аналізу й синтезу інформації, створюючи переконливу доказову базу для характеристики досліджуваного явища. Існує два основні види цитування: пряме — коли текст джерела наводиться дослівно в лапках (із точним зазначенням сторінки), і непряме — коли зміст передається своїми словами, але близько до оригіналу. Оптимальна кількість цитат визначається потребами дослідження.

Зазвичай цитати та інші запозичення активно використовують у першому розділі курсової роботи — етапі, що закладає теоретичний фундамент дослідження. Успішне опрацювання літератури та вдумливий аналіз знайдених джерел є запорукою високоякісної наукової праці.

2.4. Формування змісту роботи за планом та написання основних розділів курсової роботи. Зазвичай це 2-3 взаємопов'язані та логічно побудовані розділи, що глибоко розкривають тему дослідження. Окрім основних розділів, важливо оформити висновки та список

використаних джерел, до яких мають бути обов'язково посилання в тексті роботи. Список джерел має містити лише ті матеріали, які безпосередньо використовувались під час написання курсової роботи, включаючи літературні джерела, Інтернет-ресурси, довідкову літературу, ілюстративні матеріали.

2.5. Подання роботи науковому керівникові. Після написання основної частини роботи здобувач подає свою курсову роботу науковому керівникові для перевірки, отримання рекомендацій і порад для покращення роботи.

2.6. Перевірка курсової роботи на унікальність тексту. З метою забезпечення академічної доброчесності важливо провести перевірку курсової роботи на плагіат. Це дозволить підтвердити оригінальність роботи та дотримання етичних стандартів при написанні.

2.7. Підготовка презентації до захисту. Здобувач готує коротку презентацію, яка відображає основні результати курсової роботи та демонструє її значення для наукової галузі або практики. Презентація повинна бути стислою, зрозумілою та логічно побудованою.

2.8. Захист курсової роботи. Останнім етапом є захист курсової роботи, на якому здобувач має можливість продемонструвати знання з обраної теми, обґрунтувати свої висновки та відповісти на запитання комісії. Зазвичай, цей етап включає в себе усну презентацію роботи, обговорення результатів та їхній критичний аналіз.

Кожен з цих етапів є важливим для успішного виконання курсової роботи та демонстрації здобутого рівня знань і навичок.

Здобувачі вищої освіти, які навчаються на ОП 035 «Філологія» на 4-му курсі у 7-му семестрі. Курсова робота має демонструвати творчий прикладний характер та набуті знання з теоретичних та практичних дисциплін («Вступ до перекладознавства. «Практика перекладу з англійської мови», «Вступ до мовознавства», «Галузевий переклад» тощо).

3. ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Важливим етапом виконання курсової роботи є вибір напрямку наукового пошуку та формулювання теми, оскільки саме на цьому етапі визначається основний напрямок дослідження, який буде сформульовано та розкрито у роботі. Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри ГСФ і може бути запропонована як науково-педагогічними працівниками кафедри, так і здобувачами вищої освіти та стейкхолдерами. Здобувачі мають можливість вибрати тему з переліку, запропонованого кафедрою, або висунути власний варіант, обґрунтувавши доцільність її опрацювання. При цьому важливо враховувати поради наукового керівника та орієнтуватися на наукові інтереси та професійні уподобання студента, а також на ступінь розробленості проблем, що стосуються перекладознавства.

Назва курсової роботи має бути лаконічною, точною, короткою та відображати сутність досліджуваної проблеми, відповідати обраній спеціальності 035 «Філологія». Вона має забезпечити чітке уявлення про основний напрямок дослідження.

Після закріплення теми за її виконавцем складається та погоджується план курсової роботи, який включає назву теми, назви розділів та параграфів. Також розробляється графік виконання курсової роботи, в якому зазначаються конкретні терміни подання науковому керівникові результатів роботи на кожному з етапів дослідження. У процесі добору фактичних даних і опрацювання теоретичних відомостей план може бути уточнений або змінений.

Науковий керівник курсової роботи здійснює контроль за виконанням плану, якістю роботи та дотриманням графіка подання результатів. Це допомагає забезпечити своєчасне виконання роботи, відповідність її змісту вимогам наукової дисципліни та загальним академічним стандартам.

Здобувачам надається право вибору теми курсової роботи з числа визначених кафедрою, однак обов'язково з узгодженням цієї теми з викладачем, який буде виконувати функції наукового керівника. Це дає здобувачу можливість підібрати тему, що відповідає його інтересам, а також вимагає попередньої консультації та погодження з фахівцем.

Окрім цього, здобувач може самостійно запропонувати бажану тему дослідження, яка відповідатиме колу його власних наукових інтересів. В такому випадку запропонована тема підлягає затвердженню на засіданні кафедри, де вона розглядається на відповідність загальній тематиці курсових робіт для четвертого курсу з певної дисципліни. Якщо тема є релевантною та відповідає вимогам кафедри, її затверджують на засіданні кафедри разом з іншими темами, що додаються до єдиного списку курсових робіт.

Цей процес дозволяє здобувачам активно брати участь у виборі теми, водночас забезпечуючи відповідність наукових інтересів із вимогами та спеціалізацією кафедри.

Назва курсової роботи повинна бути лаконічною, однозначною та чітко відображати сутність проблеми, поставленої в дослідженні. Вона повинна вказувати на мету і предмет дослідження, бути конкретною та ясною для читача. Для більшої конкретизації до основної теми роботи може бути додано підзаголовок (4-6 слів), який детальніше описує напрямок або аспект дослідження. Підзаголовок може бути розміщений у дужках або після двокрапки.

При формулюванні назви курсової роботи необхідно дотримуватись наукового стилю, уникаючи зайвих узагальнень та неясних виразів. Не рекомендується починати назви з таких фраз, як «Дослідження ...», «Аналіз ...», «Про проблему ...», «До питання ...» тощо, оскільки вони не дають чіткої інформації про зміст роботи і роблять назву громіздкою.

Особливо важливою є вимога для курсових робіт з дисципліни «Вступ до перекладознавства». У таких роботах обов'язково має бути зазначений

перекладацький аспект, що повинно бути зафіксовано і в назві роботи. Це дозволяє точно визначити напрямок дослідження, що стосується теоретичних і практичних аспектів перекладу.

4. ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА НАУКОВОГО КЕРІВНИКА І ВИКОНАВЦЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Процес написання курсової роботи і її подальшого захисту є важливою складовою навчального процесу, що сприяє розвитку самостійного наукового мислення здобувача, а також здобуттю навичок проведення наукових досліджень. Цей процес передбачає тісну співпрацю між здобувачом та науковим керівником, що забезпечує належний контроль за виконанням курсової роботи на кожному етапі.

У ході виконання курсової роботи здобувач повинен вчасно обрати тему, погодити її з науковим керівником і дотримуватися затвердженого графіка виконання роботи. Кожен етап, від збору матеріалів до написання основних розділів, має бути ретельно спланований і виконаний у відповідності з вимогами кафедри. Здобувач зобов'язаний консультуватися з науковим керівником, враховувати його рекомендації і зауваження, а також оперативно вносити корективи в роботу, щоб уникнути помилок та недоліків.

Виконуючи курсову роботу, здобувач самостійно здійснює пошук, систематизацію, оформлення та узагальнення наукової та навчальної літератури. Це вимагає від нього не лише вміння працювати з різноманітними джерелами інформації, але й розуміння принципів академічної доброчесності, таких як правильне цитування, дотримання норм авторських прав і запобігання плагіату.

Процес написання курсової роботи включає не тільки створення основного тексту, але й активну роботу з науковим керівником. Здобувач може звертатися до керівника з будь-якими питаннями, що виникають у процесі

написання. Крім того, за згодою наукового керівника здобувач може брати участь у наукових конференціях, де він може презентувати попередні результати дослідження, обмінюватися ідеями з іншими науковцями та отримувати цінні відгуки для подальшого розвитку роботи.

Науковий керівник здійснює контроль за виконанням курсової роботи, перевіряє її відповідність вимогам кафедри та надає консультації щодо змісту і оформлення роботи. Він також допомагає здобувачу у формулюванні актуальності, мети, новизни та висновків дослідження, дає поради щодо використання відповідних джерел. Під час роботи науковий керівник не лише направляє здобувача, а й надає зворотний зв'язок, висловлюючи зауваження та рекомендації щодо покращення роботи.

У разі виявлення серйозних недоліків керівник може повернути роботу на доопрацювання або прийняти рішення про її невідповідність встановленим вимогам і недопустити до захисту. Науковий керівник також має право відмовити у захисті роботи, якщо вона не відповідає науковим стандартам, вимогам кафедри або якщо здобувач не дотримався графіку роботи.

У кінцевому підсумку, завдяки постійній взаємодії з науковим керівником, здобувач має можливість не лише виконати курсову роботу на належному рівні, а й розвинути свої наукові та дослідницькі здібності, а також підготуватися до подальших наукових досягнень.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

5.1. Структура курсової роботи. Курсова робота повинна містити такі складові:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності);
- 4) вступ;
- 5) основна частина (поділяється на кілька розділів, за необхідності, – підрозділів);
- 6) висновки до кожного розділу;
- 7) загальні висновки;
- 8) список використаних джерел;
- 9) додатки (за необхідності)
- 10) аркуш з вихідними даними про роботу.

До обсягу наукової роботи **не включають** титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень список використаних джерел, додатки, аркуш з вихідними даними про роботу. Кожна з цих складових, а також вступ, розділи основної частини та загальні висновки мають починатися з нової сторінки.

5.2. Титульний аркуш, зміст (Додаток 1) та перелік умовних позначень (за потреби)

Титульний аркуш як українською, так і англійською мовою усіх курсових робіт незалежно від року навчання, на якому виконується курсова робота, містить у зазначеній послідовності (див. Додаток 1):

- назву міністерства, вищого навчального закладу, факультету, кафедри;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- курс, форму навчання;
- тему роботи;
- шифр і найменування галузі знань, напрям підготовки;
- вид та порядковий номер роботи;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;

місто і рік виконання роботи.

Зміст курсової роботи є важливим елементом структури наукової роботи, оскільки він дозволяє чітко орієнтуватися в матеріалі, зазначаючи основні розділи та підрозділи з відповідними номерами сторінок. Він містить перелік всіх складових курсової роботи, включаючи вступ, основні розділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел, а також додатки або інші компоненти, що можуть бути додані за потреби. Важливою вимогою є точність і логічність розподілу на сторінки, що забезпечує зручність в навігації та допомагає читачу швидко знайти необхідні частини роботи.

Перелік умовних позначень додається до курсової роботи, якщо в тексті використано понад п'ять умовних позначень, таких як аббревіатури, символи або спеціалізовані терміни, що не є загальноприйнятими або зрозумілими для ширшої аудиторії. Цей перелік зазвичай розміщується безпосередньо після ЗМІСТУ і є важливою частиною наукового стилю оформлення роботи.

Перелік умовних позначень складається з двох стовпців: ліворуч подають самі позначення, скорочення, терміни, а праворуч дається їх детальне пояснення. Якщо в роботі використовуються спеціальні терміни або позначення, які повторюються не більше ніж двічі, їх не обов'язково вносити до переліку. Замість цього, їхні пояснення можна надавати в тексті при першому згадуванні. Це дозволяє уникнути зайвих повторів і зробити текст більш чітким і зрозумілим для читача. Цей розділ забезпечує точність розуміння та надає читачу можливість швидко розібратися у специфічних термінах і скороченнях, використаних у роботі.

5.3. Вступ

У вступі виконавець курсової роботи розкриває сутність і стан розробки наукової проблеми, обґрунтовує необхідність проведення дослідження.

Виклад матеріалу у вступі подається у такій послідовності: актуальність теми, мета, завдання, об'єкт, предмет, матеріал дослідження, методи дослідження, наукова новизна дослідження, структура роботи.

Актуальність дослідження полягає у можливості застосування результатів, отриманих в процесі дослідження, для вирішення науково-практичних завдань та зумовлюється викликами у галузі філології і перекладознавства, їхніми практичними завданнями.

Мета дослідження узгоджується з темою роботи, об'єктом і предметом дослідження. Це - науковий результат, на досягнення якого спрямоване дослідження.

Мета курсової роботи реалізується шляхом виконання низки конкретних **завдань**. Їхній опис визначає зміст розділів і параграфів роботи: кожне із завдань має розв'язуватися у конкретній структурній частині (розділі, підрозділі, пункті або підпункті) курсової роботи.

Об'єкт дослідження – це процес чи явище, що викликає проблемну ситуацію і обирається для вивчення у межах курсової роботи.

Предмет дослідження – це та частина об'єкта, яка безпосередньо вивчається та чітко визначає досліджуване явище чи процес. Об'єкт є більш широким за змістом, а предмет повинен відповідати темі роботи.

Матеріалом слугують одиниці досліджуваної проблеми. У цьому пункті слід зазначити, яку кількість цих одиниць було відібрано та проаналізовано у ході здійснення розвідки.

При написанні курсових робіт важливим є застосування сучасних **методів** та принципів дослідження. Подають перелік використаних методів задля досягнення поставленої у роботі мети, а також коротко описують, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, рухаючись від загальнонаукових до власне лінгвістичних методів дослідження.

Визначення наукової **новизни** дослідження свідчить про можливість отримання на її основі нових результатів і наукових даних.

Заключним компонентом вступу є опис **структури** курсової роботи з коротким оглядом основної частини, де також зазначається загальний обсяг роботи та кількість сторінок основного тексту.

5.4 Основна частина курсової роботи

Основна частина курсової роботи складається з 2 (за потреби 3) розділів та декількох підрозділів, які повинні бути приблизно однакові за обсягом.

Кожен розділ починається з нової сторінки зі збереженням наскрізної нумерації сторінок. Після кожного розділу формулюють короткі висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

РОЗДІЛ 1 – огляд літератури за темою, опис ключових підходів до трактування обраної проблеми, стислий аналіз наукових розвідок з теми, визначення переліку тих теоретичних питань та аспектів, що залишаються невирішеними. У курсових роботах з перекладознавства Розділ I зазвичай має теоретичний характер, у якому викладається загальна теоретична база дослідження, що автор планує здійснити в подальших частинах роботи. У цьому розділі наводяться посилання на наукові праці, де вже аналізувалася обрана проблема, подається визначення ключових понять і категорій, що стосуються предмета дослідження, а також здійснюється характеристика основних термінів і дефініцій, які застосовуються у роботі. Окрім цього, проводиться критичний аналіз наукових робіт інших дослідників, що вивчали дану проблему, розглядається історія її дослідження, а за наявності — формулюється робоча гіпотеза.

Під час опрацювання теоретичних джерел важливо уникати типових помилок, серед яких: 1) копіювання, тобто механічне поєднання фрагментів чужих досліджень без глибокого аналізу та власного осмислення матеріалу; 2) простий перелік літературних джерел і переказ їхнього змісту без аналітичного підходу; 3) відсутність посилань на першоджерела; 4) ігнорування власної авторської позиції; 5) стилістичні помилки, що впливають

на якість тексту; 6) відсутність єдності стилю, синтаксичної та стилістичної чіткості викладу.

Дотримання цих принципів сприяє створенню якісного та глибоко обґрунтованого теоретичного розділу, що стане надійною основою для подальшого практичного дослідження.

Використані у теоретичній частині терміни мають бути загальновживаними або подаватися разом із цитатами з посиланням на їхнього автора.

РОЗДІЛ 2 – розробка та опис методики дослідження курсової роботи з обґрунтуванням вибору його напрямку, виклад, аналіз і узагальнення результатів проведеної розвідки з висвітленням того нового, що її виконавець подає при розробці проблеми.

Зміст розділів має відповідати обраній темі дослідження та повністю її розкривати.

Розділ II та інші розділи, якщо вони передбачені автором, мають практичний спрямування, в якому на основі прикладів, зібраних автором з оригінальних джерел ілюстративного матеріалу, пропонується підтвердження робочої гіпотези та доведення теоретичних положень, викладених у Розділі I, зокрема в контексті курсової роботи з перекладознавства.

5.5. Висновки. Загальні **ВИСНОВКИ** наводять після основної частини курсової роботи, у яких визначають результати виконаних завдань, що ставилися до наукового дослідження. У **ВИСНОВКАХ** підбиваються підсумки дослідження щодо підтвердження робочої гіпотези та даються відповіді на проблемні питання, поставлені у Вступі. Формулюються рекомендації щодо практичного використання отриманих результатів, а також визначаються перспективи та напрямки подальших досліджень обраної теми. У висновках оцінюється ефективність дослідження, ступінь виконання його завдань, відповідність результатів припущенням гіпотези та рівень підтвердження гіпотези. Далі у логічній послідовності чітко й коротко

викладаються основні результати. Спочатку подається стислу оцінку стану питання, далі розкриваються методи виконання завдань, основні результати аналізу, шляхи вирішення проблеми та результати їх впровадження. Завершують висновки рекомендаціями щодо практичного застосування здобутих результатів і перспективами подальшого вивчення проблеми.

5.6. Список використаних джерел. Перелік використаних джерел відображає масштаб роботи виконавця курсового дослідження зі збору та аналізу літератури, охоплює наукові і довідкові джерела, використані при його здійсненні. Належно підготовлений список використаних джерел дозволяє зробити висновок про ступінь ґрунтовності проведеної розвідки. Бібліографічний опис списку використаних джерел у курсових роботах оформлюється з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (див. Додаток 3).

Обсяг використаних джерел літератури – *25-35 найменувань*. Курсова робота повинна містити не менше 25-35 позицій, що подаються у алфавітному порядку з наскрізною нумерацією спершу українською мовою, а потім – англійською.

Список використаних джерел повинен містити тільки ті праці, на які студент посилається у роботі. До списку використаних джерел, оформленого з урахуванням усіх чинних вимог, слід включати новітні видання за останні 10 років, у тому числі електронні носії та інтернет-джерела.

Жодне наукове дослідження не може обійтися без посилань на наукові (теоретичні) джерела та джерела ілюстративного матеріалу. Посилання є основним підтвердженням наукової аргументації автора, а їх правильне оформлення служить свідченням високої якості проведеного дослідження. Відповідно до сучасних міжнародних стандартів та чинних державних стандартів України посилання оформлюються за системою, в якій вказуються прізвище автора, рік видання роботи, а також, за необхідності, сторінки, на

яких вміщено відповідний матеріал. Прізвище автора та подальший опис джерел у списку літератури наводяться тією мовою, якою написано першоджерело (українською, англійською, німецькою, французькою та іншими мовами), при цьому джерела на мовах з іншими алфавітами подаються латиницею.

Посилання на літературні джерела завжди подаються в квадратних дужках. Якщо автор посилається на кілька джерел одночасно, ці посилання розділяються крапкою з комою. При наданні посилання на конкретне джерело обов'язково зазначають сторінку, на якій розміщено тезу чи цитату, що використовується в тексті. У таких випадках у квадратних дужках наводяться дві цифри, розділені комою. Наприклад: [7, с. 19] — це посилання на джерело номер 7 у списку використаної літератури, де теза розміщена на сторінці 19.

Коли посилаються на два джерела одночасно, вказується кожне джерело з номером сторінки, якщо він є. Наприклад: [7, с. 16; 24, с. 1] — перше джерело з номером 7, на сторінці 16; друге джерело з номером 24, на сторінці 1. Якщо посилання на статтю, і її обсяг менший за 20 сторінок, зазначати номер сторінки не обов'язково, але якщо наводиться цитата, то сторінку вказують обов'язково.

Літературні джерела у списку використаної літератури оформлюються відповідно до бібліографічних стандартів. Зазначати посилання на цитовану літературу внизу сторінки заборонено. Однак внизу сторінки можуть бути виноски, які містять коментарі або додаткові зауваження до основного тексту, що можуть включати посилання на наукові або ілюстративні джерела, що зазначаються в загальному списку літератури.

Всі посилання в тексті курсових робіт повинні бути підтримані коректним описом джерел у списку використаної наукової літератури. Крім того, джерела ілюстративного матеріалу повинні мати всі необхідні реквізити: назва, номер, том, випуск публікації, місце та дата публікації, відповідні сторінки. Фрагменти тексту, що слугують ілюстративним матеріалом,

друкуються курсивом. Мовні явища, що ілюструються, підкреслюються, а значення слів або виразів, які потребують пояснення, беруться в лапки.

5.7. Додатки

У додатках подають допоміжний матеріал, який необхідний для повноти сприйняття результатів курсової роботи, або ті відомості, які не можуть бути послідовно розміщені в основній частині дослідження через великий обсяг. Додатки можуть містити рисунки і таблиці, досліджуваний фактичний та зібраний лексикографічний матеріал, тощо.

5.8. Вимоги до оформлення курсової роботи

Курсова робота оформляється комп'ютерним набором (1 стандартна сторінка містить 1800 знаків із пробілами, 28-30 рядків на сторінці, 60-62 знаки у рядку) та друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210мм x 297 мм) із використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміру 14 кеглів, міжрядкового інтервалу 1,5 та абзацного відступу – 1,25 см. Текст друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліворуч – 20 мм, зверху і знизу – 20 мм, праворуч – 10 мм. Текст курсової роботи вирівнюють по ширині, заголовки розділів вирівнюють по центру, а підрозділів – по ширині.

Обсяг курсової роботи – 25-35 сторінок друкованого тексту (комп'ютерного набору).

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами жирним шрифтом по центру, симетрично до тексту та подають ці структурні компоненти з нової сторінки. Якщо назва заголовку складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається. Крапку в кінці

заголовків не ставлять. Підрозділи у розділах курсової роботи відокремлюють 2 пропусками (2 рази по 1, 5). Розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки не допускається, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Нумерація сторінок курсової роботи подається арабськими цифрами у правому верхньому куті сторінки, з урахуванням титульних аркушів та додатків, проте номери на титульних аркушах не вказують. Сторінки, на яких розміщені інші структурні частини курсової роботи, нумерують звичайним чином. ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, ВИСНОВКИ та СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ не мають порядкового номера. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після чого крапку не ставлять, а з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Крапка ставиться і у кінці номера підрозділу, наприклад: «1.2.» (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу та підпункти – у межах кожного пункту за такими ж правилами, як і підрозділи.

Номер ілюстрації та таблиці складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації або таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад, Рис. 1.2. представляє другу ілюстрацію, подану в першому розділі роботи. Ілюстрації позначають словами «Рис.» (якщо курсова робота виконується українською мовою) та «Fig.» (якщо курсова робота виконується англійською мовою). Таблиці позначають словом «Таблиця». Напис «Таблиця» із зазначенням її номера розміщують у правому верхньому куті, а під ним симетрично до тексту по центру жирним шрифтом – назву таблиці. Номер, назву та пояснювальні підписи ілюстрацій та розміщують послідовно під ними. Ілюстрації і таблиці, подані у додатках мають власну нумерацію. При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» / «Table» і її номер

вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують її номер, наприклад: «Продовження табл. 2.2».

Додатки позначають великими літерами української (окрім літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї) або англійської абетки. Посередині сторінки жирним шрифтом друкується слово ДОДАТКИ по центру (без лапок), а на наступній сторінці зверху по центру друкується Додаток А.

Ілюстративний матеріал у тексті основної частини курсової роботи подається курсивом. Цитати та посилання на джерела, використані у ході написання роботи, оформлюються наступним чином: після цитати в квадратних дужках вказується порядковий номер твору згідно зі списком літератури та сторінка, наприклад [34, с. 33]. Посилання на декілька джерел, праць наводиться через крапку з комою, наприклад [6; 8; 13]. Наведене в роботі цитування повинно бути повним, текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі.

У тексті слід уникати пропусків перед комами та крапками, розрідженого або стисненого тексту, використання тире «—» замість дефісу «-» і навпаки. При оформленні курсової роботи не допускаються виправлення, граматичні, орфографічні, пунктуаційні помилки, тощо.

6. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Під час написання курсової роботи, окрім рекомендацій щодо оформлення літератури та дотримання наукового стилю, надзвичайно важливою є також дотримання вимог академічної доброчесності. Перед початком роботи здобувачі повинні ознайомитися з Положенням про академічну доброчесність у ДВНЗ «ДДПУ», яке містить основні етичні

принципи та правила, визначені законодавством України, що регулюють поведінку учасників освітнього процесу. До порушень академічної доброчесності належать: академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікація, обман, списування, хабарництво та необ'єктивне оцінювання. За достовірність результатів проведеного дослідження відповідають як виконавець курсової роботи, так і її науковий керівник. Усі курсові роботи обов'язково перевіряються на наявність академічного плагіату.

7. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Метою захисту курсової роботи є оцінка самостійності виконаного наукового дослідження, перевірка того, наскільки студент розуміє суть обраної проблеми, володіє термінологією, обґрунтовує отримані результати та висновки, викладені в роботі. Захист курсових робіт відбувається перед комісією, що складається з викладачів кафедри ГСФ.

Здобувач під час захисту представляє доповідь (зазначено, що рекомендується супроводжувати доповідь мультимедійною презентацією), в якій розкриває основні положення курсової роботи та демонструє її наукову й практичну значущість. Доповідь повинна бути підготовлена англійською мовою, незалежно від теми чи курсу, і її тривалість не повинна перевищувати 5-7 хвилин.

Процедура захисту курсової роботи включає кілька етапів. Спочатку студент представляє доповідь, після чого відповідає на запитання членів комісії та присутніх. Завершальним етапом є прийняття комісією рішення щодо оцінки роботи.

Під час прилюдного захисту курсової роботи студенту рекомендується представити на розгляд комісії та всіх присутніх доповідь, яка супроводжується презентацією матеріалу. Основне призначення доповіді –

розкрити сутність, теоретичне та практичне значення результатів здійсненої роботи.

Доповідь під час прилюдного захисту курсової роботи умовно поділяється на три основні частини:

1. Вступна частина:

- Привітання та оголошення теми дослідження (наприклад: *«Шановні члени комісії! Шановні присутні! До вашої уваги пропонується курсова робота на тему...»*)
- Короткий виклад основних положень вступу: актуальність теми, мета, об'єкт, предмет і методи дослідження.

2. Основна частина:

- Послідовний, логічний виклад змісту курсової роботи.
- Лаконічний огляд теоретичної бази дослідження.
- Детальний аналіз практичного матеріалу, акцентуючи увагу на ключових аспектах та результатах дослідження.

3. Висновкова частина:

- Представлення загальних висновків за результатами роботи.
- Оцінка отриманих результатів та їх значення для обраної наукової галузі.
- Визначення перспектив подальшого дослідження.
- Завершення доповіді (наприклад: *«Доповідь завершено. Дякую за увагу»*).

Презентація до курсової роботи має слугувати візуальним доповненням доповіді, а не її дослівним повторенням. Важливо, щоб текстова частина слайдів не дублювала зміст виступу, а підкреслювала ключові моменти, полегшуючи сприйняття матеріалу.

Рекомендації щодо оформлення презентації:

- Уникайте надмірного обсягу тексту на слайдах.

- Робіть акцент на графічні елементи: **схеми, таблиці, діаграми, ілюстрації**, які наочно демонструють результати дослідження.
- Використовуйте мінімалістичний дизайн, дотримуйтесь єдиного стилю оформлення.

Структура презентації:

1. **Тема роботи** — чітко й лаконічно.
2. **Мета дослідження** — що планувалося досягти.
3. **Предмет та об'єкт дослідження** — на що було спрямовано увагу під час роботи.

Додатково можна включити:

- Основні етапи дослідження (теоретичний та практичний аспекти).
- Ключові результати та висновки — подані через графіку, а не текст.
- Перспективи подальших досліджень — кілька коротких пунктів.

Доповнення до структури презентації:

4. **Хід виконання роботи** — за потреби, коротко висвітлити основні етапи дослідження.
5. **Результати дослідження** — максимально наочно: **схеми, діаграми, графіки, таблиці**.

Часові обмеження:

- Доповідь і презентація мають тривати **7-10 хвилин**.
- Щоб дотриматися регламенту, студентам рекомендовано **кілька разів проговорити доповідь вголос** разом із презентацією, **засікаючи час**.

Порада: краще підготувати виступ на 7-8 хвилин, залишаючи резерв часу для запитань від комісії.

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «ДДПУ», результати захисту курсової роботи оцінюються за шкалою, прийнятою в університеті. Якщо студент не подає курсову роботу без поважної причини у зазначений термін (за два тижні до дати захисту) або не захищає її, то це вважається академічною заборгованістю.

У разі отримання оцінки «незадовільно» під час захисту, за рішенням комісії, здобувач зобов'язаний доопрацювати роботу за визначений кафедрою термін і повторно захистити її.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
2. Галян О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 26 с.
3. Григорук П. М., Хрущ Н. А. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ: Кондор, 2020. 206 с.

4. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Х.: ХНАУ, 2020. 272 с.
5. ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».
6. ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила».
7. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (з офіційними виправленнями у 2017 році).
8. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 224 с.
9. ЗУ «Про авторське право і суміжні права» у редакції від 22.07.2018.
10. ЗУ «Про вищу освіту» у редакції від 25.07.2018.
11. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ» <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>
12. Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти у «ДДПУ» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/039.pdf>
13. Положення про Національний репозитарій академічних текстів (Постанова КМУ від 19 липня 2017 р. № 541).
- 5 Положення про освітні програми у «ДДПУ» <http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/026.pdf>
- 6 Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 (укладено Науковою бібліотекою ЗНУ). URL: <http://library.znu.edu.ua/site/obyavlenia/SPISOK.pdf>
- 7 Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату (лист МОН України № 1/11-8681 від 15.08.2018 р.).

- 8 Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні : інформаційно-аналітичний огляд /Укладачі: Добко Т., Київ: ДП «НВЦ «Пріори-тети», 2015. 84 с.
[Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти.pdf](#)
- 9 Староста В. І. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи здобувачів освіти. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 64 с.
- 10 Український правопис. 2019.
URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ

1. Бюлетень ВАК України, №1, 2003 Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України. URL: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/bul_vak.pdf
2. Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015. Київ ДП «УкрНДНЦ» 2016. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
3. Наказ МОН № 40 від 12.01.2017 р. Про затвердження вимог до оформлення дисертації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
4. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>
5. APA Style Reference Examples. URL: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples#textual-works>

ДОДАТКИ**Додаток 1****Зразок оформлення титульних аркушів курсової роботи**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE STATE UNIVERSITY
DONBAS STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
PHILOLOGICAL DEPARTMENT
DEPARTMENT OF GERMAN AND SLAVIC PHILOLOGY**

IVANENKO IVAN IVANOVYCH

(4- year student full time/extra-mural department)

TITLE

035.041 Philology. Germanic languages and literatures (translation included),
the first language - English

Research Advisor:

candidate of philological
sciences, associate professor

Sloviansk-Dnipro – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГЕРМАНСЬКОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ІВАНЕНКО ІВАН ІВАНОВИЧ
(4 курс, денна / заочна форма навчання)

НАЗВА КУРСОВОЇ РОБОТИ

035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук,
доцент

Слов'янськ-Дніпро – 2024

Додаток 2

Зразок формулювання окремих фрагментів вступу до курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ І ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ.....	
1.1 Методологічні засади дослідження лексичної семантики.....	
1.2 Лінгвістичні дослідження в галузі суспільно-політичної терміносистеми.....	
1.3 Переклад суспільно-політичних термінів: термінологічні особливості та методи аналізу.....	
Висновки до розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ.....	
2.1 Рівні еквівалентності та типи лексичних відповідностей.....	
2.2. Методологічні особливості перекладу сучасних англомовних термінів суспільно-політичної спрямованості.....	
2.3 Складнощі процесу перекладу суспільно-політичних термінів.....	
Висновки до розділу 2.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Сучасний етап розвитку перекладознавства характеризується значним прогресом у еволюції мов різних типів, що зумовлено науково-технічним прогресом і глобалізацією. Міжмовні взаємодії завжди були в центрі уваги лінгвістів, оскільки розвиток міжнародних відносин спричинив необхідність створення терміносистем. Англійська термінологія формувалася паралельно з еволюцією відповідних сфер знань, а кожна терміносистема постійно вдосконалюється, залишаючись цілісною структурою у взаємодії з суспільством.

Стрімкий розвиток науки, техніки та суспільного життя, а також глобалізація й інформатизація загострили потребу в точному позначенні понять спеціалізованих сфер. Термінологія, як важлива частина наукової мови, фіксує досягнення кожної галузі й відіграє ключову роль у професійному спілкуванні.

Вивчення англomовних термінів суспільно-політичної спрямованості потребує комплексного підходу, що охоплює аналіз соціально-політичної сфери знань, функціонування та перекладу термінів, а також урахування мовного та позамовного контексту (політичних, соціальних, економічних чинників).

Сучасна наука демонструє тенденцію до інтеграції різних галузей, що відображається у термінології через запозичення понять і міждисциплінарну омонімію. У цій роботі термін «методологія» трактується як система принципів і способів організації теоретичної та практичної діяльності.

Термінологічна лексика вже тривалий час є об'єктом досліджень багатьох українських та зарубіжних лінгвістів. Зокрема, питанням фахової термінології присвятили свої наукові праці українські дослідники В. І. Карабан [26–27], Т. Р. Кияк [33], В. І. Карабан [37], а також інші лінгвісти зосереджуються на вивченні теоретичних, практичних та перекладацьких

аспектах термінознавства.

Актуальність нашого дослідження зумовлена відсутністю чітко розробленої методології перекладу термінів, особливо в контексті наявності синонімів у термінології. Проблема перекладу термінів є особливо актуальною в галузях знань, де понятійний апарат майже повністю запозичується, що вимагає адекватного вираження цих понять українською мовою.

Мета нашого дослідження полягає в розробці основних методологічних принципів перекладу термінів суспільно-політичних наук і визначенні параметрів лінгвістичної та екстралінгвістичної зумовленості перекладу; комплексного вивченні й описі методології процесу перекладу англомовних термінів суспільно-політичної спрямованості.

Для реалізації мети дослідження необхідно вирішити наступні **завдання дослідження**:

- 1) виявити найхарактерніші для суспільно-політичної терміносистеми лінгвістичні процеси та визначити ступінь їхнього впливу на переклад;
- 2) виявити залежність вибору еквівалента від способу утворення і функціонування терміна;
- 3) визначити ступінь впливу на переклад зміни значення терміна;

Об'єктом дослідження є сучасна англійська термінологія суспільно-політичної спрямованості.

Предметом наукового дослідження є методологічні аспекти англомовних лексичних одиниць суспільно-політичної спрямованості.

Матеріалом для дослідження стали найбільш авторитетні термінологічні словники, загальна кількість досліджених термінів складає 300, а також сучасні публікації фахівців у цих галузях, електронні версії професійних журналів і веб-сайти найбільших компаній.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися наступні **методи дослідження**: аналіз лінгвістичної, літератури, необхідної для

дослідження за обраною темою; узагальнення й систематизація наукового досвіду з метою визначення передумов для проведення роботи у відповідній галузі; порівняльно-зіставний метод, методи синхронного аналізу, структурно-семантичний аналіз, зіставлення дефініцій, контекстуальний аналіз.

Наукова новизна нашого дослідження полягає у вперше сформульованих основних положеннях методології перекладу термінів у галузі суспільно-політичних наук. Розроблена методологія пропонує системний підхід до перекладу термінів: від рекомендацій щодо перекладу термінів, не зафіксованих у словниках, до використання методів корпусного аналізу для визначення найбільш відповідних еквівалентів-синонімів.

Структура роботи.

Додаток 3

Зразок оформлення літератури

Подано за джерелом: Приклади оформлення використаних джерел / ВД «Академперіодика» НАН України. URL:

<https://www.nas.gov.ua/publications/news/Documents/%D0%9E%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB.pdf>

Книги: Один автор	Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті — 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два і більше авторів	Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції: у 2-х т.: кол. моногр. Київ, 2012. 436 с.
Багатотомні видання	Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с.
Автореферати дисертацій	Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918—1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотечно-інформаційна сфера України в контексті соціальних трансформацій кінця ХХ ст. — 10-х років ХХІ ст.: концепції стратегічного розвитку, динаміка змін, перспективи: дис. ... д-ра наук із соц. комунік.: 27.00.03 / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ, 2014.
Законодавчі та нормативні документи	Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР. Київ: Парламентське видавництво, 2015. 24 с

Архівні документи	Лист Голови Співки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	Пат. КМ 98077 Україна. Спосіб одержання йодиду цезію або йодиду натрію для вирощування монокристалів. Опубл. 10.04.2015.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).
Каталоги	Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.
Бібліографічні покажчики	Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9)
Частина видання: книги	Якса А. П. Економічна політика держави. Двадцять п'ять років з економічним правом : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335.
Частина довідкового видання	Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ . Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.
Електронні ресурси	1. Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: http://www.nas.gov.ua/publications (дата звернення: 19.03.2014). 2. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI:https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

Додаток 4**Орієнтовна тематика курсових робіт з перекладознавства**

1. Переклад неологізмів з англійської на українську мову: методи і труднощі.
2. Транслітерація та транскрипція власних імен у різних мовах.
3. Роль фразеологізмів у перекладі та способи їх адаптації.
4. Переклад специфічних граматичних конструкцій німецької мови на українську.
5. Аналіз перекладу юридичних текстів: складнощі та методи вирішення.
6. Переклад сучасної науково-технічної термінології: проблеми та рішення.
7. Специфіка перекладу рекламних матеріалів з англійської на українську.
8. Переклад полісемії в межах міжмовної комунікації.
9. Способи передачі реалій у перекладі: українська та англійська мови.
10. Переклад вільних та обов'язкових елементів лексики в контексті міжкультурної комунікації.
11. Аналіз перекладу гумору та іронії: труднощі і стратегії.
12. Переклад нових термінів у галузі інтернет-комунікацій.
13. Особливості перекладу термінів медичної тематики.
14. Переклад у публіцистичних та інформаційних текстах: практичний аналіз.
15. Сучасні підходи до перекладу синонімів та антонімів.
16. Переклад текстів з наукової та технічної літератури.
17. Переклад збереження емоційного забарвлення при перекладі з різних мов.
18. Аналіз перекладу інтернаціональних слів і термінів.
19. Переклад як процес міжмовної адаптації культурних кодів.

20. Переклад німецьких власних імен та назв на українську мову.
21. Способи перекладу реалій суспільно-політичного та культурного життя.
22. Проблеми транслітерації та транскрипції власних назв згідно з міжнародними стандартами.
23. Переклад неологізмів сучасної англійської мови.
24. Переклад специфічних синтаксичних конструкцій німецької мови.
25. Переклад інтернаціональної лексики та термінів спеціалізованих галузей.
26. Методи передачі фразеологічних одиниць у перекладі.
27. Передача граматичних значень у перекладі (однина та множина, модальність, ви́до-часові категорії, пасивний стан).
28. Особливості перекладу рекламних, інформаційних та газетних текстів.
29. Переклад сучасної науково-технічної термінології в різних галузях.
30. Методи перекладу німецьких композитів на українську мову.
31. Використання лексичних трансформацій для досягнення адекватності перекладу.
32. Застосування граматичних і лексичних трансформацій у процесі перекладу.
33. Полісемія лексем та фразеологізмів в контексті перекладу.
34. Переклад слів-реалій як проблема перекладознавства.
35. Переклад особливостей культури через власні імена: приклади з української та англійської мов.

